

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. szeptember 22.

203. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A tengerhajózási üzem jelenlegi alakulásai.

Kétségtelen, hogy a tengerhajózási üzlet minden területén uralkodó depresszió a hajózási vállalkozások évi mérlegében számszerűen fogja a nagy hanyatlás bizonyosságát nyújtani. Ez már előre veti árnyékát azokban a kimutatásokban, melyeket egyes társulatok az első féldről kiadtak.

Nagyon kis számmal jelentek meg ezek, ritkáká váltak a régi szokás ellenében, mert a hajózási vállalatok nem mondtak le arról a reményről, hogy a második féldről őszi hónapjainak esetleges kedvező forgalmi alakulása némi kárpótlást fog nyújtani a szenvedett veszteségeikért.

A jelük tényleg arra vallanak, hogy a konjunkturák kedvezőbbben ítéltetők meg, mint eddig. Az Egyesült-Államokban ugylátszik kezd már lélekzethez jutni a vállalkozás és ha a tengerentuli piacok, China és Japán kivételével, amelyekben a szó teljes értelmében krach lépett fel, megtartják szilárduló irányzatukat, nem lehetetlen, hogy a második féldről legalább is részben valóra fogja váltani a hajótulajdonosok várakozását.

Ez idő szerint csak egy hajóüzem mérlege fekszik előttünk, a trieszti Austro-Americana társasága, amely bizony nagyon kedvezőtlen. A folyó év első felében ez az agyonprotegtált hajózási társaság 482.000 korona veszteséget szenvedett. A múlt évben 1.578.736 korona volt a vállalat nyeresége, amiből nagyon bőkezűen teljes 7 százalékos osztalékot fizetett ki a részvényeseknek.

Meg kell itt jegyezni, hogy az 1907. év második fele is a gazdasági depresszió idejére esett és csak az első féldről nagy eredménye volt a mérlegben érezhető. Ilyenformán nagyon valószínű, hogy az Austro-Americana társaság 1908. év hátralévő napjaiban az előző év hasonló időszakának üzemeredményét el fogja érni. Így a most kimutatott veszteség alighanem pótolható lesz, sőt némi nyereséget is fog a mérleg mutatni.

Ami ezt kétségessé teszi, a főként a társaság új vállalkozása, amely új hajók építésében és új vonalában, a délamerikaiiban jelentkezik. Erről már megírták egyes lapok, hogy nagyon rossz eredménnyel zárult és hogy erre vezetendő vissza az Austro-Americana erőnek erejével való beavatkozása a Lloyd és az Adria braziliai forgalmába.

Itt említjük meg, hogy Brazília, amely tudvalevőleg kávéexportjával szerepel első sorban a tengerentuli forgalomban, teljesen a normális kerékvágásba jutott vissza a szezon beálltával: a hajók csaknem teljes rakományal irdulnak utjukra, legnagyobb részben Hamburgba, Havreba és Triesztbe.

Nem szabad ám figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, amely a braziliai piac fellendülését előidézte. Ez évi október hó 1-én

ugyanis új, magas kiviteli vám lép életbe. Braziliában és az európai importőrök, könnyen érthetően igyekeznek raktáraikat már most a vámemelés előtt megtölteni. Ennek is meglesz a visszahatása október, november és december hónapokban. Így tehát érzésben sem teljes rózsás a helyzet, ha annak látszik is. Délamerika egyéb piacai, így La Plata még mindig a depresszió hatása alatt áll.

Triesztben a következőképpen nyilatkoznak a tengerhajózási üzleti esztendejéről: Még hiányzik néhány hónap az évből, és pedig az a néhány hónap, amely a tapasztalat szerint jelentős súlylyal esik a mérlegbe, mégis már most is meg lehet állapítani hogy az 1908. év a kedvezőtlenek közé sorozandó. Az osztrák hajózási politika abban keresendő, hogy az ebben az esztendőben óvatos, körültekintő és kínáló konjunkturákat sikeresen használja ki. Hogy a hajózási krízis teljes erejével nem hatott, az a nagyszámú hajóleszereléseknek tulajdonítható, amelyek különösen az angol tengerészetben tapasztalhatók. Az angolok példáját követték az osztrák hajótulajdonosok is és ennek köszönhető a piaci helyzet javulása.

A világhatalomnak ez év folyamán két körülmény szabott irányt: az amerikai krízis és az üzletek pangása Kelet-Ázsiában. Az első nem nehezített különös nagy súlylyal Ausztriára, mert a hajóforgalom nem vagy Trieszt és Amerika között. Az amerikai krízis Németországban és Angliában végzett nagy pusztításokat.

Az Austro-Americana veszteségei az év hátralévő hónapjaiban még pótolhatók lesznek. Egészen másként ítéendő meg a helyzet a Kelet-Ázsiával fennálló forgalmat illetőleg. Trieszt földrajzi fekvésénél fogva az osztrák hajóforgalom nagy területe kelet-ázsiai és ennek gazdasági viszonyai a legközvetlenebb érdekekkel bírnak az osztrák tengerhajózási számára. Örövendetes, hogy úgy Japánban mint Chinában valamelyes javulás konstátálható.

Japán végre az óvatosság elvét követi, erre vall az is, hogy a tokiói világkiállítást 1912-ről 1917-re halasztotta.

Chinában a piac javul. Ott az áruk nagy mennyisége idézte elő a depressziót. China a politikai zavarok és a pénzügyi krízis hatása alatt áll még mindig, de a helyzet tisztázódása határozottan megindult.

Az argentinai forgalom, amelyet az osztrák szabadhajózás bonyolít le, nagyon megérezte a tengerhajózási helyzet kedvezőtlenességét.

A földközi tengeri forgalomban, amelyet az osztrák Lloyd bonyolít le, hiány konstátálható Fekete tengeri gabonaszállítmányokban. Jelentősen javult a helyzet Egyiptomban. Általánosságban megállapítható, hogy az osztrák

szabadhajózás nagyon rossz idejét éli. A legkevésbé fogja az osztrák Lloyd mérlege megérezni az 1908. évi válság nagy hatását.

— **A haditengerészet zászlója.** Bécsből írja a „B. H.” egyik alkalmi tudósítója: Megbízható forrásból eredő értesülés szerint a közös hadügyminiszteriumban már döntöttek a haditengerészet zászlója ügyében. Az új rendet már a király is jóváhagyta s valószínűleg még a delegációk összetulése előtt vagy azzal egyidőben kibocsátják az erre vonatkozó rendeletet. A sokáig húzódó kérdést úgy oldják meg, hogy az eddigi kereskedelmi lobogót megteszik hadilobogónak s új kereskedelmi lobogót rendeztesítenek. A hadihajó lobogója közös lesz. Fele piros-fehér-piros az osztrák címerrel, fele piros-fehér-zöld a magyar címerrel és az apostoli koronával. A kereskedelmi hajó új zászlót kap. A külföldön használni fogja az eddigi közös, piros-fehér-piros és piros-fehér-zöld címer nélkül, a monarchia két államának határain belül az osztrák hajók a fekete-sárga zászlót, a magyar hajók pedig a piros-fehér-zöld zászlót használhatják.

UJDONSÁGOK.

— **Magyar háziiparunk Fiumében.** Egy fővárosi napilap írja: Egyik nagyobb tengerhajózási társaságunk (Az Adria tengerhajózási részvény társ. — A szerk.) gyékény és hasonló áruszükségletét hosszabb idő óta velencei kereskedők látják el. A társaság, amelynek évi gyékényszükséglete legalább hetven-nyolcvan ezer darabot tesz ki, és melyet fedélzetben, gépházban és árucsomagolásra használnak, hosszabb idő óta oda törekedik, hogy a magyar háziipar által készített gyékénnyel fedezhesse szükségletét. A hazafias szándékon kívül az az anyagi haszon is sarkalja a társaságot, hogy a magyar gyékény sokkal tartósabb, erősebb és aránytalanul nagyobb rosttartalmú van mint az Olaszországból importált gyékénynek, a melyet különösen Velence vidékéről szállítanak. A jó szándék azonban megtörik a háziiparosokon, akikkel nem lehet szerződést kötni olyan módon, hogy akkor és annyit szállítsanak, amennyire éppen szükség van. Mert bármilyen nagy területen foglalkoznak is a gyékénykészítéssel, raktárra nem dolgozhatnak, mert ilyennel nem rendelkeznek. Ezzel kapcsolatban fölmerült az az eszme, hogy vidékenként háziipari központokat kellene létesíteni, amelyek a háziiparosok által készített árut mindig átvennék, kifizetnék s az eladást lebonyolítanák. A gyékénycehozatalra vonatkozólag meg lehet említeni, hogy a múlt évben is a nagyarányú behozatal mintegy háromnegyed része olasz volt, a többi pedig részint osztrák, részint más. Az üzleti rátermettség nélkül is szűkülő háziiparosaink pedig engedik, hogy a silányabb külföldi áru az elsőrendű hazait vissza szorítsa.

— **Támadások a Cunard ellen.** A Polgár szeptember 17-iki számában támadásokat intézett a „Cunard” ellen és többek között azt írta, hogy a társaság egy alkalmazottja pincérektől az alkalmaztatás fejében pénzt fogad el a rendes közvetítési jutalékon felül s hogy utlevél nélküli kivándorlókat csempész a hajóra. Illetékes helyről most a valótlán hírrel szemben a következő cáfolatot teszik közzé: Strümpfler Károly ellen, aki a Cunard

hajóira pincéket és hajókalkalmazottakat közvetít ügynöki provízió fejében, ismételt emeltek vádat a fiemei kormányzóságnál azon a címen, hogy ennél a közvetítésnél a szokásos díjakon tulmenő összegeket követel és hogy utlevél nélkül kivándorlókat csempész a hajóra. A fiemei kormányzóság minden egyes vád esetében folyamatba tette a szabályszerű eljárást de a vádak egy esetben sem nyertek bizonyítást s így az eljárás megszüntetett.

Megfelel a tényeknek, hogy a fiemei kormányzóság a belügyminiszternek ezekről a körülményekről jelentést tett. Miután a felmerült panaszok alapján folyamatba tett eljárást az illetékes hatóságok már véglegesen befejezték, a belügyminiszter az ügyet abból a szempontból tette intézkedés tárgyává, hogy a hajó-állások közvetítésénél a visszaélések jövőre kizárassanak. Ennek biztosítására megtették a megfelelő intézkedések abban az irányban, hogy a magánközvetítés lehetősége kizárassék és az állások közvetítése a tengerészeti hatóság által történjék. Ennek az intézkedésnek a foganatosítása folyamatban van.

— **Szállítási póthatáridő a Máv-nál**
A Máv. igazgatósága azzal a kérelemmel fordult *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszterhez, hogy a *teheráruszállítványoknál hatnapos szállítási póthatáridőt engedélyezzen*. A Máv. igazgatósága ezt a kérelmet azzal indokolja, hogy a tömegáruk forgalmának nagyarányú növekedése folytán a forgalom zavartalan és fennakadás nélküli lebonyolítását nem garantálhatná a szállítási póthatáridő elrendelése nélkül. Ez a kérelem arra mutat, hogy a Máv. igazgatósága már most tudja, hogy a közlekedő tétel folyamán éppen olyan árutorlódás és forgalomzavar áll be vonalain, mint tavaly és tavaly előtt, mert a vagonhiány ügye még most sincs szánva. Az új vasúti kocsikat ugyan már megrendelik, de azokat a gyárak csak a jövő év folyamán szállítják el és így a Máv. az évről-évre fokozódó forgalmat az idén is csak azzal a hiányos kocsiparkkal bonyolítja le, mint tavaly.

— **Az új elevátor**. Megirtuk szombati számunkban, hogy az új elevátor helyül az e tárgyban összeült bizottság a Baross-kikötőt jelölte ki. Az új elevátor felszereléséről szakértői oldalról a következő részleteket közlik velünk:

Az új elevátort a modern építő-technika figyelemmel tartásával vasbetonból építik és közel ezer kocsirakomány befogadására fog szolgálni. Építő rendszerül a vegyes rendszert fogadták el, vagyis az új elevátor *tartókból és padlásszerű raktárakból* fog állani. A költségelőirányzatot mintegy 2,000,000 koronában állapították meg. Az új elevátor építésével kapcsolatban foglalkoztak újabb szendaruk alkalmazásával is. Elhatározták, hogy az elevátor építésével együtt javasolják a Baross-mólón és a Mária Terézia hullámgáton szénrakodó berendezések építését. Az új elevátornak a Baross-kikötőben való felépítése összefügg a bukkari második vágánypár lefektetésével, a Bukkari állomás mellett tervezett előrendező pályaudvar kiegészítésével és a *Brajdica állomás kibővítésével*.

— **Amerikai lapok a visszavándorlásról**. Tudvalevő dolog, hogy ő felsége jubileuma alkalmából eszközölt kegyelmi tények közt foglal helyet a katonaszökevények amnesztíája. Az amerikai hatóságok e kegyelmi tényt most publikálják, s ezt az alkalmat használják fel az új hazában levő magyar szociálista lapok, hogy az ő hazán nagyot üssenek. Különösen a „Népvezér” és „Előre” járnak az oktalan gyanúsításban elől s úgy tüntetik fel a dolgot, mintha az amnesztia a munkaadóknak felső helyről nyújtott kegy lenne, hogy ezáltal olcsó munkaerőhöz jussanak idehaza. Szerintük itthon jól tudják, hogy különösen a magyarokra nézve nehéz amerikai munkáviszonyok folytán az ottani munkások igen nagy része szomorú anyagi helyzetbe, nyomorba jutott. Már most a kegyelmi tény végrehajtása folytán ezek a nyomorban szenvedő munkások igyekeznek hazajutni s itt, csak hogy keresethez jussanak, olcsón állnak munkába, miáltal a munkabérek az egész vonalon le fogják nyomni. Ezt a gyermekmesét találva fel, mi azt hisszük, hogy azok a lapok a „visszavándorlásra csábítottakban” a saját előfizetőjüket felük, s így a legképtelenebb hazugságokkal traktálják az ottani magyarokat a saját lapjuk, illetve zsebük érdekében.

— **Robbanás a pólai arzenálban**. A tengerészeti arzenálban szombaton délelőtt nagy szerencsétlenség történt. Egy torpedó lan-

szirozó cső ellenállását próbálták ki, amikor robbanás történt és a próba körül foglalatok munkásokat súlyosan megsebesítette. Két munkást haldokolva vittek a kórházba, igen sokan többé-kevésbé súlyosan sebesültek meg.

— **Magántisztviselők tiltakozó gyűlése**. A helybeli kereskedelmi és magántisztviselők egyesülete vasárnapra, a hó 27-ére tagjait gyűlésre hívja egybe, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvénytervezetnek a magántisztviselőkre sérelmes intézkedései ellen tiltakozzanak.

— **A kikötőből**. *Szeptember 18.* Érkezett: „Báró Kemény” magyar gőzös Rouenből úresen; „Andrássy” magyar gőzös Marseilleből 210 tonna vegyes áruval; „Urano” osztrák gőzös Triesztből úresen. Indult: „Adria” magyar gőzös Triesztbe úresen.

— **A montenegrói alkotmány**. Cetinyéből jelentik: A hivatalos lap, a „Glasz Crnagorca”, a fejedelemnek a szkupstina egybehívására vonatkozó ukázt közli. Ezzel Nikita fejedelem a fölfüggesztett alkotmányt visszaállította. Az ukázt szerint a mostani képviselők mandátuma 1910-ig tart. A Mirko herceget ért családi öröm következtében a bombapörben elítélteknek a legközelebb meg fognak kegyelmezni.

— **Az amerikai bevándorlási főbiztos halála**. Frank P. Sargent bevándorlási főbiztos szeptember 4-én Washingtonban meghalt. Halálát súlyos gy. morbaja idézte elő. Sargent Mac Kinley elnöksége alatt lett a bevándorlási ügyosztály főnöke. Előbb a mozdonyfűtők testvériségének volt az elnöke. Az elhunyt főbiztos 54 évet élt. Orangeben, Vt., született. Bevándorlási főbiztos 1902-ben lett, miután közben mint a szövetségi ipari bizottság tagja működött. Mint bevándorlási biztos mindig a magyarság barátjának mutatta magát. Elhunyt mély részvételt keltett az amerikai magyarok körében.

— **Villamos városi vasut Zágrábban**. Zágráb városa villamos közúti vasutat akar építeni eddigi lóvasúti helyébe. Az erre vonatkozó hivatalos tárgyalást már a hó 30-án tartják meg és a munkálatokat a jövő év tavaszán akarják megkezdeni.

A költségszámítás megállapítása végett e vasut helyi társasága tárgyalásokat folytat magyar gyárakkal. Hallomás szerint a 30 motor-kocsi beszerzése nehézségekbe ütközik, mert a megrendelésekkel túlhalmozott magyar gyárak a rövid szállítási határidők kikötését elfogadni nem hajlandók.

— **A trieszti vámterületi kikötő forgalmi területének megnyitása**. Triesztben az új vámterületi kikötő forgalmi területét 1908. évi szeptember hó 15-én adták át a nyilvános forgalomnak. Ez alkalomból a Riva Sassetta, Molo S. Tereza és Riva V. forgalmi területére vonatkozólag külön kezelési és díj-szabási határozványokat állapítottak meg, amelyek azonban nem érintik az „Erläuterungen und Bestimmungen für den Verkehr mit Triest” cím alatt kiadott határozványokat, hanem ezeknek csak kiegészítő részét képezik. A határozványok részleteit a „Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schiffart” f. é. 101. számában közzölték.

— **A trieszti pestisgyanus haláleset**. Szombaton lapzártá után kaptuk az értesítést, hogy az Osztrák Lloyd „Erzherzog Franz Ferdinand” nevű gőzösén alkalmazott Sponza Ferenc rovinói illetőségű kormányos pestisgyanus tünetek között megbetegedett és a járványkórházban, ahová azonnal átszállították, meghalt.

Egy másik matróz ugyanezen időben gyanus tünetek között szintén megbetegedett és hasonlóképp beszállították a járványkórházba. Az előleges bakteriológia vizsgálat gumóspesztist állapított meg. Ma a második betegné is pestist állapítottak meg. A hajót, mely aug. 21-én érkezett Bombayból Triesztbe és szeptember 12-től 17-éig *Fiaméban* is rakodott árut, további kezelés végett a san-bartholemeoi kikötőbe vitték. A hajón döglött patkányokat találtak, amelyeknek bakteriológiai vizsgálata folyamatban van. Nagyon valószínű, hogy a hajón patkánypestis tört ki és hogy innen származik a fertőzés. A hajón alkalmazott összes embereket orvosi vizsgálatnak vetették alá. Tekintettel arra az alaposra és lelkiismeretességre, amelylyel az egészségügyi hatóság hasonló esetekben el szokott járni, alapos a remény, hogy a járvány csak e két esetre fog szorítkozni és hogy új megbetegedés nem lesz.

Az elhunyt matrózt csak tizenkét nap előtt vették fel Rovignóban a hajó fedélzetére. A matróz négy hónap óta Rovignóban lakott és fél év óta nem volt Indiában. A matrózt léggyékmirigyéből beszúrás útján szerzett lymphában a bakteriológiai vizsgálat a *pestis*hez hasonló bacillusokat állapított meg. A hajót és legénységét vesztégar alá helyezték.

Tegnap reggel ment végbe az elhalt Sponsa holttestének orvosi boncolása, melynek eredményeképpen konstataáltak a gumóspeszt bacilusait a testben. A másik megbetegedett embernek, egy Levics nevű szénrakónak állapota ma kissé jobbra fordult. A 69 fönyi legénységet, valamint a révkalauzt, aki a hajót a kikötőbe bevezette, radikális fertőtlenítésnek vetették alá, szintugy a hajó összes helyiségeit és berendezési tárgyait. A hajón két döglött patkányt találtak, úgy hogy meg van állapítva, hogy a hajó maga a fertőzés központja. A városi főorvosi hivatal megszerezte magának az eddig kirakott különféle áruknak jegyzékét és gondoskodott arról, hogy a már eddig elszállított áruk is alapos felügyelet alá helyezettessenek. A vesztégar főorvosa, dr. Merkl, minden egyes személyt, ki a hajón tartózkodott, pestis elleni szérummal oltott be.

Mínthogy Sponzán és Levicsen a diagnózist még olyan időben sikerült megállapítani, midőn a gumók még nem pattantak fel, tehát emberről emberre való átragadás ki van zárva, valószínű, hogy a betegség tovaterjedésének sikerült gátat vetni.

Érdekes, hogy csak az idei év tavaszán fordult elő Triesztben a „Callipso” Lloyd-gőzösről egy hasonló pestises infekció patkányok révén és akkor is gyors intézkedésekkel sikerült az esetet izolálni.

— **Árverés a zálogházban**. A helybeli városi zálogház igazgatósága közzéteszi, hogy mindazon elzálogosított tárgyak, melyekért a évi június hó végéig terjedő kamat mindaddig le fizetett, okt. 22-én nyilvános árverés útján el fognak nem adatni. Az árverezés napjáig jogukban áll az adosoknak elzálogosított tárgyaikat kiváltani, vagy a hátralékos kamatot érték lefizetni.

— **Magyarország és Ausztria külkereskedelme**. Az osztrák kereskedelmi miniszter most tette közzé a külső kereskedelmi kimutatást júliusról. A bevétel 203.7 millió korona (+ 13.2, január elseje óta a bevétel 1453.7 millió korona (+ 44.4). Nagyobb bevétel volt a gyapjúárúnál (2.5), papírárúnál (1.2), vegyészeti cikknél (5.2), vasfélgártmánynál (14), vasneműnél (5), gépnél (16.5), szerszámnál (2.3). A bevétel csak a selyemárúnál volt kisebb (— 6.6), ezzel szemben a pamut bevétele (6.04) és a selyemfonál bevétel (5.8) nagyobodott. A textiliparhoz tartozó nyersáru bevétele is hanyatlott, nevezetesen a gyapoté (— 30.6), a gyapjúé (— 24), a jutáé (— 4.1). Tetemesen emelkedett a kőszén bevétele (+ 16.9) és a rézé (+ 16.9). A gabonaféle bevétele mennyiség tekintetében csökkent (— 132.000 mm.), de az áruk drágulása következtében pénzértékben (0.3) millió koronával nagyobodott.

A kivétel júliusban 187 millió volt (— 5), január elseje óta 1300 millió (— 17.8). Kevesebbet exportáltak gyapotárúnál (— 13.3), gyapjúárúnál (— 7.6), vászfélénél (— 7.8), konfekciónál (— 10.3), papírárúnál (— 1.2), bőriparcikkéknél (— 3.4), faneműnél (— 3), üvegnél (— 1.2), vasfélgártmánynál (— 7), vasárúnál (— 5.7), fémárúnál (— 3.9). A kivétel nagyobb volt selyemfonálnál (+ 3.7), selyemárúnál (+ 3.2), cukornál (+ 26.2), vágómarhánál (+ 6.7), lónál (+ 8.1), tojásnál (+ 1.9), nyersbőrnél (+ 8.9). A kivétel apadt a gabonafélénél (— 2.3), gyapjunál (— 6.2), fánál (— 4.4), kőszénél (— 4.2). A kereskedelmi mérleg január 1-től számítva 153.3 millió passzívummal zárul, holott tavaly ugyanezkor csak 91.1 millió volt a passzívum.

— **Frankfurter Albert házitolvaja**. Jelentették, hogy Frankfurter Albert, az Osztrák Lloyd vezérigazgatójának szolgálója, Csordás Illés, míg gazdája nyári szabadságát élvezte, ötezer korona értékű ékszer és ezüstneműt lopott el a reábizott lakásból és azután megszökött. Most azt jelentik nekünk Zomborból, hogy Csordás Triesztből egyenesen Zomborba jött és ott a napokban, valószínűleg mivel elfogyott a pénze, jelentkezett a rendőrségen. Beismerő vallomása alapján letartóztatták.

— **A „Hamvasztás”**, dr. *Wilhelm* Friegyes és *Pap* Sámuel a fakultatív halotthamvasztás eszméjét terjesztő folyóiratának most jelent meg a 9-ik száma. Az új szám tartalma-

DOI kiemeljük: *„Jászai Mari „A halottamvasztásról“ irt érdekes cikkét, Taxus „Taifun“ című versét és „A mainzi krematóriumról“ szóló közleményt.*

A lapra előfizetni lehet a kiadóhivatalban, Budapest, II. Zsigmond-utca 10. Egész évre 4 korona.

Távirat ◀▶ Telefon.

A függetlenségi párt értekezlete.

BUDAPEST, szept. 21. Kossuth Ferenc ma meghívókat küldött szét a függetlenségi és 48-as párt tagjainak, melyekben a képviselőket holnap délután tartandó pártértekezletre meghívja.

Néppárti beszámoló.

PRIVIGYE, szept. 21. Tegnap Privigyén Brestyánszky Kálmán néppárti képviselő beszámolót tartott választói előtt, melynél több néppárti képviselő jelen volt.

Brestyánszky hevesen kikelt a pártok tervezett fúziója ellen és a néppárt fentartásának szükségességét hangsúlyozta.

Minisztertanács Bosznia miatt.

BÉCS, szept. 21. E hó 24-én a közös miniszterek és a két miniszterelnök Budapesten értekezletre gyűlnek össze, melyen Burián közös pénzügyminiszter be fog számolni legutóbbi második boszniai szemleutjáról.

A szocialisták mai tüntetése.

BUDAPEST, szept. 21. A fővárosi szociáldemokraták tegnap újabb beadványt intéztek Boda főkapitányhoz, melyben a nem engedélyezett tüntető felvonulás helyett egy fátylásmenet rendezését jelentik be ma estére. A főkapitány ezt a kérelmet is elutasította. A rendőrség ma este a megjelölt utvonalakat meg fogja szállni és a helyőrség is készenlétben lesz minden eshetőségre.

A festőművész tragédiája.

BUDAPEST, szept. 21. Máté Ilona festőművész, ki tudvalevőleg néhány hónappal ezelőtt Gundel-Göloncsér János festőművészszel közösen öngyilkosságot követett el, melybe az utóbbi behal. It, míg ő folyógyuit, ma szülei lakásán forgópisztolylyal újabb öngyilkossági kísérletet követett el. Haldokolva vitték a kórházba. A szerencsétlen leány vőlegény halála óta buskomor volt és bár szülei folyton vigyáztak reá, ma mégis sikerült neki egy őrizetlen pillanatban szörnyű tettet végrehajtani. Állapota menthetetlen.

A laibachi zavargások.

LAIBACH, szept. 21. A szlovének tüntetése a laibachi németek ellen tegnap is folytatódott. A katonák és a zavargók között többször összeütközésre került a dolog, miközben a zavargók kövekkel dobálózottak. A katonaság kénytelen volt *sortüzet adni*, minek következtében a tüntetők közül többen meghaltak és számosan megsebesültek.

Bolgár Reich Ödön ügye.

BUDAPEST, szept. 21. A budapesti büntetőtörvényszék vádтанácsa, ma Bolgár Reich Ödön orvost, ki a Szluha Pálné halálát okozó magzatelhajtással van vádolva, ötezer korona óvadék letétele ellenében ideiglenesen szabadlábra helyezte.

A párizsi telefonközpont leégett.

PÁRIS, szept. 21. A párisi telefon központban tegnap este robbanás következtében tűz ütött ki, mely csakhamar lángborította az óriási palotát és annak minden berendezését. A tűzhöz Páris egész tűzoltósága és katonaság vonult ki, de a féke vesztett elemnek nem lehetett gátat vetni. A telefonos kisasszonyok és az épületben alkalmazott személyzet csak nagy nehezen tudott menekülni s menekvés közben számosan megsebesültek. A telefon összeköttetés egész Párisban megszakadt és a palota körül 500 méternyi körben teljesen szünetel a forgalom. A tűz kitörésének okát nem tudják, valószínűleg rövid zárlat okozta. A tüzet csak reggel sikerült lokalizálni. A kár óriási.

Az új török nagyvezir.
KONSTANTINÁPOLY, szept. 21. A szultán Rifad bey londoni nagykövetet kinevezte nagyvezirré.

Hajduböszörmény tiltakozik.

HAJDUBÖSZÖRMÉNY, szept. 21. Hajduböszörmény városi tanácsa tegnap ülést tartott, melyben tiltakozását fejezte ki Szabolcsmegye ama akciója ellen, melylyel Böszörmény egyes részeit Szabolcsmegyéhez akarja csatolni. Elhatározták, hogy a kormányhoz nagy tiltakozó küldöttséget fognak menesíteni.

A kolera Oroszországban.

SZENT-PÉTERVÁR, szept. 21. A ma közzétett hivatalos jelentés szerint a mostani kolerajárványban eddig 10,359 ember betegedett meg Oroszországban és 4633 halt meg.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — hőrjük figyelembe venni.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt, rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rózsa és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hirneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hangversenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMBAN ADRIA PALOTA

letétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű **szalon-irodai s kávéházi széket** s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai polgari márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékeft árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Globus

Hirlapügynökség.

Ujság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Irodai tisztviselői,

ki a magyar és német nyelven kívül némileg az olaszt is bírja, havi 100—140 korona fixummal és gyorsan növekedő mellékjövedelemmel **azonnal felvétetik**: Irásbeli ajánlatok „Jövő“ jelíggel a kiadóhivatalba intézendők.

Több évi bizonyítványokkal bíró magyar nő, ki a főzésben, varrásban és a háztartás minden egyéb ágában jártas **házvezetőnői** vagy más megfelelő állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

A szabad. KULCSCSAL

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvizgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN

kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdőhelyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percrenyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárai részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca. Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a melyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Kérjen bérmentve arlapot s mintákat a vadászatra, erdőbe és turisztikára legalkalmasabb stájer

férfi- női lodenszövetből

és valamennyi férfi- és fiuruhához, felöltőhöz és ulsterhoz való divatszövetből a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig a tisztességesnek elismert

OBLAK VINCENZ

első és legnagyobb lóden-kiviteli, udvari szállító cégtől

GRACZ MURGASSE 9 K.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg fertiszabó.

Pálma - Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT: A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME